

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533
4 IR 10⁴ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-2129 IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO
NR. I-1418 26 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-2130**

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. vasario 17 d. sprendimo Nr. SV-S-46 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 2 ir 3 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 4 ir 10⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-2129 (toliau – Įstatymo projektas) tikslui – sukurti prielaidas didesniai savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių veiklos viešumui, tačiau nesvarstyti Įstatymo projekto dėl šių priežasčių:

1.1. Informacijos apie savivaldybės ar jos įsteigtų viešųjų juridinių asmenų veiklą skelbimas savivaldybės interneto svetainėje yra viena iš priemonių, užtikrinančių viešumo principo, įtvirtinto Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 15 punkte, įgyvendinimą. Iš Įstatymo projekto 1 straipsniu siūlomo pakeisti Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 15 punkto formuluotės, t. y. lėšų naudojimo atveju skelbimo savivaldybės interneto svetainėje vardijimo, spręstina, kad Įstatymo projektu siūloma ne aiškiau atskleisti viešumo principo turinį, bet nustatyti imperatyvią, nenuosekliai suformuluotą teisės normą, reglamentuojančią informacijos skelbimą savivaldybės interneto svetainėje. Įvertinus Vietos savivaldos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo paskirtį ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nustatytais teisėkūros efektyvumo, aiškumo ir sistemiškumo principais, informacijos skelbimas savivaldybių interneto svetainėse yra ne Vietos savivaldos įstatymo, o specialiojo įstatymo – Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo įgyvendinamojo teisės akto – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ reguliavimo dalykas. Parengtame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekte *inter alia* siūloma nustatyti pareigą įstaigoms, kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme, skelbti informaciją apie lėšas, skirtas įstaigos veiklai viešinti, pateikiant nuorodą į Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje esančią informaciją. Toks pakeitimas grindžiamas siekiu nedubliuoti jau viešai paskelbtos informacijos ir nekurti papildomos administracinės naštos valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, nes jei Visuomenės informavimo įstatymo 22 straipsnio 8 dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti subjektai (valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos (išskyrus mokslo ir studijų institucijas bei švietimo įstaigas), taip pat juridiniai asmenys, kurių steigėjas, dalininkas ar akcininkas yra valstybė ar savivaldybės, jų institucijos ar įstaigos) rengs informaciją, kuri bus skleidžiama ne jų interneto svetainėse arba neperiodiniuose informacinio pobūdžio leidiniuose, o pasitelkus viešosios informacijos

rengėjus ir skleidėjus, vadovaujantis šio įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 14 punkto b papunkčiu, duomenys apie viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo lėšas, gautas sandorio ar administracinio akto pagrindu, kurių šaltinis yra valstybės ar savivaldybės biudžetas ar kitas valstybės ar savivaldybės įsteigtas fondas, valstybės ar savivaldybės įmonė, valstybės ar savivaldybės valdoma ar kontroliuojama bendrovė ar šios bendrovės valdoma ar kontroliuojama dukterinė bendrovė, taip pat kitas juridinis asmuo, kurio dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 50 procentų balsų arba skiria daugiau kaip pusę jų valdymo organų narių, bus kaupiami ir viešai neatlygintinai skelbiami Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje.

1.2. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 23 straipsnyje nustatyta, kad savivaldybių biudžetų asignavimai yra naudojami Vietos savivaldos įstatymui ir kitiems įstatymams įgyvendinti vykdant savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų patvirtintas programas. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 10³ straipsnio 5 dalį, nustatančią strateginio planavimo savivaldybėje organizavimo etapus ir veiklas, savivaldybės ataskaitų dėl planavimo dokumentų įgyvendinimo rengimo ir svarstymo, savivaldybės gyventojų įtraukimo į jų rengimą, svarstymą ir įgyvendinimo priežiūrą, taip pat strateginio planavimo dokumentų ir jų įgyvendinimą detalizuojančių planavimo dokumentų viešinimas, taigi ir savivaldybės veiklos viešinimas, yra strateginio planavimo savivaldybėje proceso veiklos, kurioms, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 23 straipsniu, skiriami savivaldybės biudžeto asignavimai. 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 4, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 24, 26, 27, 29, 32, 32¹, 33, 35¹, 53 straipsnių, devintojo skirsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymas Nr. XIII-3380. Vietos savivaldos įstatymo 37 straipsnyje (2020 m. lapkričio 10 d. įstatymo Nr. XIII-3380 redakcija) sistemiškai nustatomi gyventojų informavimo reikalavimai, o šio straipsnio 7 punkte yra įtvirtinta nuostata, kad informacijoje neturi būti politinės reklamos. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Vietos savivaldos įstatymo 10⁴ straipsnio 3 dalies nuostatos, kad savivaldybės biudžete turi būti numatytos lėšos savivaldybės veiklai viešinti, įvaizdžiui formuoti ir visuomenei informuoti, vertintinos kaip perteklinės, o nuostata, kad šiomis lėšomis apmokėta viešojo informacija yra aiškiai pažymima kaip užsakomoji informacija, yra ne Vietos savivaldos, bet Visuomenės informavimo įstatymo reguliavimo dalykas.

1.3. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 119 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savivaldos teisė įgyvendinama per savivaldybių tarybas. Vietos savivaldos įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savivaldybės taryba savo įgaliojimus įgyvendina kolegialiai savivaldybės tarybos posėdžiuose. Atsižvelgiant į šias nuostatas, sprendina, kad visa savivaldybės taryba kolegialiai atsako už savo veiklos rezultatus. Pažymėtina, kad savivaldybės tarybos narių, priklausančių opozicijai, skaičiaus ir savivaldybės tarybos narių, priklausančių daugumai, skaičiaus santykis praktikoje nuolat kinta ne tik per savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpį, bet ir per kalendorinius metus. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nėra racionalu diferencijuoti savivaldybės tarybos daugumos ir opozicijos (mažumos) veiklos viešinimą ar jo finansavimą, kaip kad siūloma Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamame Vietos savivaldos įstatymo 10⁴ straipsnyje.

2. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2130, tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tobulinti, atsižvelgiant į šias pastabas:

2.1. Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnyje reglamentuojamas viešosios informacijos rengėjo vykdomas viešosios informacijos platinimas. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 22 straipsnio 8 dalies 1 ir 2 punktą, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos (išskyrus mokslo ir studijų institucijas bei švietimo įstaigas), taip pat juridiniai asmenys, kurių steigėjas, dalininkas ar akcininkas yra valstybė ar savivaldybė, jos institucija ar įstaiga, negali būti viešosios informacijos rengėjais ir (ar) jų dalyviais. Informacijos skelbimas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėse yra

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ reguliavimo dalykas. Atsižvelgiant į šio nutarimo 1.1. papunktyje pateiktą informaciją, kad jau parengtame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekte *inter alia* siūloma nustatyti pareigą įstaigoms, kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme, skelbti informaciją apie lėšas, skirtas įstaigos veiklai viešinti, pateikiant nuorodą į Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje esančią informaciją, siūlytina išbraukti Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-2130 1 straipsniu siūlomo pildyti Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį.

2.2. Visuomenės informavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais skelbti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų parengtą informaciją yra ir viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų pareiga. Dažnai ir kitais, nei Visuomenės informavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų lėšomis užsakyta informacija skleidžiama per įvairias visuomenės informavimo priemones, tačiau, atsižvelgiant į praktikoje pasitaikančius atvejus, kai tiesioginių visuomenės informavimo priemonių valdymo galimybių neturinčios valstybės ar savivaldybių institucijos ir įstaigos finansuoja politinio turinio (ne tik politinės reklamos) informacijos skelbimą visuomenės informavimo priemonėse, būtina iki minimalios apriboti viešosios valdžios įtaką visuomenės informavimo procesams ir užtikrinti, kad visuomenės informavimo priemonių vartotojai būtų informuojami, kuris turinys yra užsakytas viešojo sektoriaus, o kuris yra žurnalistų, redakcijų ar kitų nepriklausomų subjektų kūrinys. Visuomenė turėtų būti informuojama ne tik apie tai, kuris visuomenės informavimo priemonės turinys yra užsakytas viešojo sektoriaus subjekto, bet ir apie konkretų šio turinio užsakovą, todėl Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-2130 1 straipsniu siūlomo pildyti Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio 3 dalies antrą sakinį siūlytina papildyti nuostata dėl privalomo viešosios informacijos užsakovo (valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos) nurodymo. Kartu, atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus teisėkūros tikslingumo ir proporcingumo principus, siūlytina atsisakyti šios įstatymo nuostatos detalizavimo Vyriausybės tvirtinamame teisės akte, nes esminės nuostatos, užtikrinančios tinkamą visuomenės informavimą, jau būtų įtvirtintos pačiame įstatyme.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras